

Міністерство освіти і науки України
Департамент гуманітарної політики
Вінницької обласної державної адміністрації
Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

СУЧАСНА ЛІНГВОДИДАКТИКА В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ: ПРОБЛЕМИ, ПОШУКИ, ЗДОБУТКИ

Збірник матеріалів XI Всеукраїнської
науково-практичної конференції (23 квітня 2025 року)

Вінниця
КЗВО «ВГПК»
2025

УДК 373.2.016:81
С 91

Рекомендовано до друку вченою радою Комунального закладу вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
(протокол № 10 від 14 квітня 2025 року).

Сучасна лінгводидактика в Новій українській школі: проблеми, пошуки, здобутки: збірник матеріалів *XI Всеукраїнської науково-практичної конференції* / упор. та відп. за випуск Н. І. Скрипник, Г. В. Хоміцька, Ю. Б. Лебедь. Вінниця : КЗВО «ВГПК». 2025. 223 с.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

Упорядники та відповідальні за випуск:

Скрипник Н. І., кандидат філологічних наук, завідувач кафедри української філології, спеціаліст вищої категорії Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»;

Хоміцька Г. В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист кафедри української філології Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»;

Лебедь Ю. Б., кандидат філологічних наук, завідувач кафедри зарубіжної літератури та основ риторики, спеціаліст вищої категорії Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж».

Рецензенти:

Вітюк Валентина Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики початкової освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Сукаленко Тетяна Миколаївна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри соціальних комунікацій, словесності та культури Державного податкового університету;

Січкарь Світлана Анатоліївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри прикладної лінгвістики, зарубіжної літератури та журналістики Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

У збірнику вміщено тексти доповідей учасників *XI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасна лінгводидактика в Новій українській школі: проблеми, пошуки, здобутки»*, проведеної 23 квітня 2025 року на базі Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж». Теми доповідей стосуються актуальних питань мовної, літературної, іншомовної освіти, а також психолого-педагогічних особливостей організації освітнього процесу в НУШ.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ	
<i>Аліна СОРОЧАН, Катерина КЛИЩУК, Ірина СОРОЧАН</i> Інструментарій розвитку риторичних умінь здобувачів освіти на уроках словесності	9
<i>Діна КУЗЬМИНСЬКА</i> Креативність і мовлення: психологічні аспекти творчого самовираження особистості	17
<i>Соломія ЛІГАСHEВСЬКА, Ірина ЛАГОЛА</i> Значення творів художньої літератури у формуванні громадянської компетентності молодших школярів	22
<i>Юлія СТЕЦЬОК, Ірина ЛАГОЛА</i> Екологічна казка як засіб формування екологічної свідомості молодших школярів	28
Розділ І ТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	
<i>Альона КРИВОХИЖА, Ольга ДІБРОВА</i> Вивчення фразеологізмів на уроках української мови у 5 класі НУШ	34
<i>Анна БОЙЧУК, Галина ХОМІЦЬКА</i> Збагачення словникового запасу здобувачів початкової школи у процесі засвоєння граматико-орфографічних знань	37
<i>Богдана АРТЕМЕНКО, Тетяна ОМЕЛЯНЧИК</i> Шляхи формування самостійного читання в системі позакласного читання	43
<i>Мар'яна СУМИК, Руслана ГАЛИЦЬКА</i> Формування правильного наголошування в учнів початкової школи	48
<i>Ольга ПРИСЯЖНЮК, Галина ХОМІЦЬКА</i> Методика роботи над фразеологізмами як засобом формування культури спілкування здобувачів Нової української школи	52
<i>Світлана ТАНАСІЄНКО, Галина ХОМІЦЬКА</i> Творчі вправи як засіб розвитку мовлення в процесі вивчення дієслова в початкових класах	57
Розділ ІІ ІННОВАТИКА В МОВНІЙ ТА ЛІТЕРАТУРНІЙ ОСВІТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	
<i>Алла БАБІЙ, Надія СКРИПНИК</i> Формування умінь текстоінтерпретації та текстотворення засобами літератури	63
<i>Анастасія КОВАЛЬСЬКА, Наталія ЛАДИНЯК</i> Застосування інтерактивних методів навчання діалогічного мовлення на уроках	68

української мови в НУШ	
Богдана КОПЛИК, Ольга ДІБРОВА Квест як інноваційна форма проведення уроків української мови в середній школі	72
Мар'яна ДОВБУШ, Ганна ШВЕД Розвиток критичного мислення та формування моральних якостей особистості на уроках української мови	76
Наталія КОЦЮБА Лексичні засоби вираження емотивного значення у художньому творі (на основі роману «Місяцівна» Дари Корній)	80
Христина БАЛА, Надія КАТЕРИНЮК Інтерактивні методи викладання читання в початковій школі	84
Юлія СТЕЦЮК, Руслана ГАЛИЦЬКА Використання інтерактивних методів у викладанні професійно орієнтованої української мови	88
Розділ III ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОЇ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСОБИСТОСТІ	
Альона РУРЕНКО, Надія СКРИПНИК Теоретичні аспекти та специфіка вивчення власних назв	93
Анастасія ТКАЧУК, Надія СКРИПНИК Семантичне вираження символів-зоонімів в українському фольклорі	99
Ангеліна РУДИЧ, Надія СКРИПНИК Орнітологічні слова-символи в українській усній народній творчості	105
Дарія КРАВЧУК, Надія СКРИПНИК Історичні аспекти становлення поняття звертання	109
Ірина РОСЛА, Надія СКРИПНИК Національні та міжнаціональні символи українського простору	115
Марія КОГУТ, Надія СКРИПНИК Флористичний компонент у структурі фразеологізмів в українській мові	121
Розділ IV РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	
Анастасія ГРУБСЬКА, Тетяна ОМЕЛЯНЧИК Робота вчителя над розвитком мовлення здобувачів початкової освіти на уроках української мови	127
Анжела ІЛЬЧЕНКО, Олена ПОХИЛЮК Інтерпретація образів дітей у Дікенса та Бойна	131
Богдана ХАРКО, Тетяна ПАСТУЩАК Інноваційні технології як засіб розвитку зв'язного мовлення молодших школярів на уроках української мови	135

Інна ВІТЮК, Тетяна ОМЕЛЯНЧИК Робота над синонімами як засіб розвитку емоційно-образного мовлення	139
Розділ V СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ОПРАЦЮВАННЯ РІЗНОЖАНРОВИХ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	
Анастасія ПОХИЛЮК, Олена ПОХИЛЮК Багаторівнева організація роману Марії Матіос «Солодка Даруся»	145
Вікторія ГЛУХЕНЬКА, Тетяна ЯКОВЕНКО Концепція постмодернізму у прозі Юрія Андруховича	150
Діана ЛУКОВА, Тетяна ЯКОВЕНКО Творчість Василя Шкляра як об'єкт уваги літературної критики	153
Олена ПОХИЛЮК Проблематика роману Йоанни Ягелло «Тільки коли йде дощ»	156
Ольга БАБИН, Вікторія ТКАЧЕНКО Феміністична проза Ольги Кобилянської у контексті сучасного прочитання: нові методи аналізу текстів	161
Ольга СМАЛЬ, Людмила ДИЧИК Сучасний погляд на опрацювання різножанрових художніх творів у НУШ	165
Тетяна КОСТЮК, Тетяна ЯКОВЕНКО Український фемінізм у творчій діяльності О. Забужко	169
Розділ VI АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	
Анастасія ДЕРЖАВЕЦЬ, Аліна КУШНІР Basic differences between old English and modern English	174
Вікторія КЛАНЦАТА, Ірина ГОЛОВСЬКА Використання аудіовізуальних матеріалів у навчанні вимови на початковому етапі	177
Віталіна БОКОВЕЦЬ, Лариса МОВЧАН Key methods for translating English slang and their analysis	180
Ірина ВОЛИНЕЦЬ, Лариса МОВЧАН Peculiarities of youth slang in modern English	185
Каріна СОРОЧАН, Олеся МИХАЛЬЧУК Розмовні клуби як дієвий інструмент розвитку іншомовної комунікативної компетентності у позаурочний час	187
Лариса МОВЧАН, Олеся ДРЕЙЧУК З досвіду білінгвального навчання в школах Австрії	191

Лілія БЕСПЕТЧУК, Аліна КУШНІР Фонетична корекція мовлення учнів у процесі вивчення англійської мови	195
Олександра ПУГАЧЕНКО, Вікторія КИЛИВНИК The adjective and its semantic characteristics substantivized adjectives	198
Тетяна КАРПЕНКО, Ірина ГОЛОВСЬКА Роль пісень у формуванні мовної компетентності: психологічні та педагогічні аспекти	203
Юлія КАТЕРНОЗА, Ірина ГОЛОВСЬКА Активні методи та інтерктивні технології у формуванні лексичної компетентності	206
Розділ VII ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ В РІЗНИХ СФЕРАХ СУСПІЛЬСТВА	
Іванна СТРИКОВСЬКА, Людмила СВИРІПА Вплив та розвиток української мови і літератури в різних сферах суспільства в умовах сьогодення	210
Катерина СТЕЧЕНКО, Тетяна СУКАЛЕНКО Порушення мовних норм у діловому спілкуванні	214
Ліана РУДИКА, Тетяна СУКАЛЕНКО Особливості вживання термінології у сфері правоохоронної діяльності	217
Юлія БОБИК, Тетяна СУКАЛЕНКО Культура спілкування майбутніх юристів	220

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства постає необхідність у гармонійній та ініціативній особистості, здатній ефективно діяти в постійно змінюваних умовах і адекватно реагувати на впровадження нових реформ.

Модернізація української освіти висуває інноваційні вимоги до сучасного закладу освіти, який повинен сформувати цілісну систему знань, умінь і навичок, а також досвід самостійної діяльності й особистої відповідальності здобувачів освіти. Підвищення якості освіти має здійснюватися не за рахунок додаткового навантаження на партнерів освітнього процесу, а через удосконалення форм і методів навчання, впровадження освітніх технологій, орієнтованих не стільки на передачу готових знань, а на формування комплексу особистісних якостей майбутніх учителів закладів загальної середньої освіти. Використання сучасних психолого-педагогічних технологій дає можливість формувати в молоді готовність до самостійного пізнання навколишнього світу.

Нині основним завданням педагогічних закладів вищої освіти є виховання компетентної особистості, яка не лише володіє знаннями, високими моральними якостями, а й здатна самостійно, нестандартно, креативно діяти в різноманітних життєвих ситуаціях і володіти професійно орієнтованими компетентностями в галузі методики, уміти робити певні наукові висновки.

Провідну роль у становленні майбутнього вчителя як дослідника відіграє написання повідомлень, статей, тез, курсових і дипломних робіт, проєктів, доповідей на науково-практичних конференціях.

Мета цих форм роботи – поглибити знання здобувачів освіти з актуальних проблем методики, оволодіти технологією наукових досліджень, розвинути навички самостійної пошукової роботи, уміння критично осмислювати наукові джерела, знаходити власні шляхи розв’язання методичних проблем, прищепити смак до наукового пошуку, підвищити наукову активність, розвивати креативні здібності, виявляти інтелектуальну ініціативу.

Основні **завдання** науково-дослідної роботи:

- 1) розвивати самостійне наукове мислення здобувачів освіти;
- 2) удосконалювати навички пошуку необхідної науково-методичної літератури;
- 3) формувати вміння опрацьовувати й критично осмислювати теоретичний матеріал із досліджуваної проблеми, аналізувати його, зіставляти, узагальнювати й систематизувати;
- 4) виробляти вміння вивчати, узагальнювати й творчо

використовувати досвід роботи вчителів;

5) оволодівати вміннями практично реалізовувати досліджувану проблему в самостійно виконаних навчально-методичних розробках;

6) формувати такі дослідницькі вміння:

- визначати актуальність теми, відповідність її сучасному стану педагогічної науки та перспективам розвитку й практичним завданням НУШ;
- формулювати компетентності й завдання дослідження;
- з'ясовувати його предмет, об'єкт;
- визначати дослідницькі методи;
- розробляти систему навчання й здійснювати її експериментальну перевірку;
- проводити, описувати й аналізувати проведений експеримент;
- узагальнювати експериментальні результати, обґрунтовувати їх, формулювати висновки й укладати практичні рекомендації;

7) удосконалювати навички наукового писемного мовлення;

8) розвивати риторичні вміння публічно захищати підготовлену роботу (логічно й послідовно здійснювати наукові повідомлення, аргументовано відповідати на запитання, переконливо обстоювати свою думку).

У пропонованому збірнику вміщено тексти доповідей учасників XI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасна лінгводидактика в Новій українській школі: проблеми, пошуки, здобутки», проведеної 23 квітня 2025 року на базі Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» у дистанційній формі. Серед її учасників – дослідники, здобувачі вищої освіти педагогічних закладів України.

Усі статті присвячено висвітленню актуальних проблем, досягнень, надбань, перспектив, новітніх тенденцій сучасної мовної, літературної та іншомовної освіти. Автори досліджень намагалися узагальнити теоретичні, практичні, методичні напрацювання вчених та досвід учителів-практиків і на цій основі запропонували власні методичні пропозиції розв'язання окремих проблем.

Організаційний комітет

РОЗДІЛ II

ІННОВАТИКА В МОВНІЙ ТА ЛІТЕРАТУРНІЙ ОСВІТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

*Алла БАБІЙ, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
кафедри української філології Комунального закладу вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

*Надія СКРИПНИК, кандидат філологічних наук, завідувач
кафедри української філології Комунального закладу вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

ФОРМУВАННЯ УМІНЬ ТЕКСТОІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТА ТЕКСТОТВОРЕННЯ ЗАСОБАМИ ЛІТЕРАТУРИ

Анотація. У статті йдеться про ефективні методи навчання української літератури, за допомогою яких розвиватимуться мовленнєво-комунікативні навички здобувачів освіти, їхні вміння аналізувати тексти різних жанрів, створювати власні. Важливе значення має візуалізація навчального матеріалу.

Ключові слова: комунікативно-мовленнєва, текстоінтерпретувальна, текстотворча компетенція, комунікативно спроможна особистість, мислетворчі, мовленнєві процеси, візуалізація навчання.

Постановка проблеми. У сучасній освітній парадигмі вивчення літератури дає широкі можливості для розвитку у молоді багатьох важливих компетенцій, серед яких варто виділити комунікативно-мовленнєву, текстоінтерпретувальну та текстотворчу. Адже більшість дидактичних завдань з літератури спрямовані на те, щоб навчити будувати власне монологічне висловлення з певної теми. Уміння будувати тексти різних видів – це один із кінцевих етапів роботи з розвитку комунікативно спроможної особистості, чого досягти вдається здобувачам освіти не відразу. Особливо важко висловлювати їм розповіді біографії письменників, адже виробився стереотип, що потрібно знати хронологію життя і творчості, чітко вказувати дати, у які відбувалися певні події, що і створює відповідні труднощі. Насправді ж, конкретні дати не є особливо важливою інформацією у розумінні особистості автора. Потрібно знати, у яку епоху відбувалася діяльність того чи іншого письменника, щоб можна було оцінити його творчість з погляду історичного розвитку суспільства, а також важливо звернути увагу на ті особистісні риси, які вирізняють його твори з-поміж інших, допомагають визначити стиль, жанр тощо. Для досягнення цієї мети під час вивчення тем з української літератури є

необхідною здатність викладача створити таку навчальну ситуацію, яка викличе бажання відтворювати, інтерпретувати, виявляти естетично-етичну домінанту стосовно літературної особи чи художнього образу, під час аналізу літературного твору і, як результат, не лише зробити певні висновки, а й грамотно сформулювати власні думки на рівні інтерпретації та рефлексії [2]. І щоб досягти такого результату, важливо використовувати всякі засоби, які впливають на мислетворчі та мовленнєві процеси молодих людей, серед яких ми особливого значення надали б візуалізації навчання.

Виклад основного матеріалу. Однією із цікавих і нетрадиційних форм роботи на заняттях з літератури є заочні екскурсії музеями письменників. Такий метод досить ефективний на етапі вивчення життя і творчості, адже, використовуючи візуалізацію, учасник навчальної діяльності буде складне монологічне висловлення, структурований текст, що було б досить важко зробити без подібних асоціацій. Матеріали музеїв письменників доступні, вони містяться в електронній системі, і здобувачі освіти легко їх знаходять і інтерпретують у цікаві розповіді.

Наприклад, вивчаючи тему «Лєся Українка. Огляд життя і творчості», можна віртуально побувати у 5-ти музеях поетеси, кожен із яких містить окрему історію. Наприклад, подорож до Музею Лєсі Українки у Новограді-Волинському потрібно пов'язувати з розповіддю про батьків, родину, дитинство Лєсі. Демонструючи світлина з Музею у Києві, можемо супроводжувати ними розповідь про навчання, захоплення поетеси, знайомство з відомими людьми. Музей у Ялті відкриє сторінку стосунків Лєсі Українки і Сергія Мержинського; у цьому контексті можна проаналізувати цикл інтимної лірики (Слайд 8-10). Експонати Музею у грузинському містечку Сурамі допоможуть розповісти про перебування поетеси на лікуванні в Грузії та про видатного мистецтвознавця Климента Квітку, чоловіка Лєсі Українки. Цікавою пам'яткою творчості Лєсі Українки є Заповідник у селі Жабокричі на Звягельщині. Саме там, коли Лєся ще була дитиною, народилися думки, що вилилися в рядки «Лісової пісні». Тому цю пам'ятку можна пов'язати з історією написання драми-феєрії [3].

Метод заочних екскурсій літературними місцями є інтерактивним, бо базується на різноманітних випереджаючих завданнях репродуктивного та дослідницького характеру: підбір матеріалу до мікротеми, зіставлення фактів біографії з експонатами музеїв, ліричними зізнаннями письменника в його творах; виділення в опрацьованих матеріалах найяскравішого епізоду або найбільш цікавої характеристики, що допомагає краще зрозуміти письменника; підготовка його емоційно-психологічного портрету; підбір фактів, що особливо яскраво розкривають індивідуальність митця, його життєві й письменницькі

принципи [1]. До таких видів роботи можна залучати здобувачів освіти, пропонуючи їм індивідуальні завдання для підготовки та виголошення доповідей. А тим, хто є слухачами на такому занятті, легше сприймати інформацію великого обсягу, оскільки вона оснащена візуальним супроводом.

Метод заочних екскурсій допоможе викладачеві під час опрацювання життя і творчості Івана Франка, письменника, творчість якого є досить складною для сприймання через історіографічність та філософський підтекст, а біографія поділена на окремі етапи, бо надзвичайно насичена подіями. Життєпис цього автора не можливо опрацювати на одному занятті. Практика показує, що цей біографічний матеріал потрібно дозувати і викладати протягом 4-5 занять, чергуючи з аналізом програмових творів, що пов'язані з певним життєвим періодом автора. На першому занятті з вивчення життя і творчості викладач наголошує, що ім'я І.Я.Франка відоме в усьому світі. Особливо шанують його в Україні. Іменем Франка названо один із обласних центрів Івано-Франківськ (Станіслав), рідне село письменника Франківське (колишні Нагуєвичі), театр опери та балету у Львові, Львівський національний університет, Київський державний драматичний театр, вулиці, парки, школи, бібліотеки.

Літературно-меморіальний музей письменника діє у Львові, у селі І. Франка працює його філія; філія Івано-Франківського краєзнавчого музею є у Криворівні.

Новим проявом любові і шани народу до свого національного генія стало відкриття у 1981 році до 125-річниці від Дня народження І.Я.Франка в його рідному селі художньо-меморіального комплексу-Стежки І.Франка та музею-садиби його батьків. Використовуючи світлини цього комплексу, розпочинаємо мандрівку життєвими шляхами Івана Франка [4].

Перша зупинка - меморіальний камінь з написом слів М.Рильського

«Свята святих землі цієї,
Що у Франковій стороні.
Шановні гості, зупиніться,
І поклоніться цій землі.»

Саме тут, в Галичині, в селі Нагуєвичі на Станіславщині 27 серпня 1856 року народився великий син українського народу І. Франко.

І ось ми на Стежці. Починається вона зі старого дуба, названого у народі Франковим. Дереву, за переказами, 300 років. Це свідок дитячих та юнацьких мрій І.Франка. Стежка веде у глиб лісу. Обабіч розміщені дерев'яні скульптури - символічні образи життя і творчості митця. На картуші викарбувані слова із вірша «Зустріч із лісом».

«Привіт тобі, мій друже

вірний, гаю, повірнику моїх
найкращих дум!

Все чисте, ясне, що лиш в
серці маю, надихав свіжий запах твій
і шум...»

Ще малим хлопчиком Франко бігав сюди по гриби і ягоди, приходив юнаком та в зрілому віці, знав тут кожну галявину, кожен ярочок та стежину, йшов до лісу, як до вірного друга, черпав там насагу і натхнення. Любовно виписані картини лісу трапляються у циклі Франкових поезій «Спомини», в оповіданні «Під оборогом», у повісті «Великий шум», «Малий Мирон».

Серед зелені з'являється постать коваля. На картуші викарбувані слова з автобіографічного оповідання Франка «У кузні».

«На дні моїх споминів, десь там, у найглибшій глибині горить огонь... Се огонь в кузні мого батька. І мені здається, що запас його я взяв дитиною в свою душу на далеку мандрівку життя. І що він не погас і досі».

Ця експозиція присвячена батькові Івана, Якову Франку. Розповідаємо про батька.

Наступна композиція відтворює образ матері. Сама природа створила тут дивну картину – до могутнього дуба притулилась маленька смерічка. Студенти Львівського університету прикладного і декоративного мистецтва обвили обидва дерева широкою дерев'яною стрічкою, на ній написані слова з поезії Івана Франка «Пісня і праця».

«Тямлю як нині: малим ще хлопчиною
В мамині пісні заслухавсь я:
Пісні ті стали красою єдиною
Бідного мого, тяжкого життя».

Далі на Стежці зображений образ Прометея. Це символ першої збірки віршів «З вершин і низин», яка вийшла друком у 1887 році і стала підсумком 20-річної поетичної діяльності Франка. Її визнано другою книгою після «Кобзаря» Шевченка, що стала вершиною поезії, освітленої ідеалами нової доби. Саме ця збірка найбільше підтверджує Прометеїзм Франка, відтворений на карті-подорожі в образі Прометея. У цьому контексті проводимо роботу над аналізом віршів збірки «З вершин і низин», визначених навчальною програмою.

Останньою зупинкою першого заняття на Стежці Івана Франка буде галявина Казок. Проводимо бесіду про казки Івана Франка, згадуємо їхні назви, наголошуємо, що збірка казок Івана Франка називається «Коли ще звірі говорили». Додаємо, що казки І.Я.Франко почав писати у зрілому віці, коли уже підросли його четверо дітей.

Експозиції музеїв доцільно використовувати і під час вивчення життя та

творчості Михайла Коцюбинського. Цікаво, що один із музеїв, який є у Вінниці, зазвичай, зі здобувачами освіти відвідуємо, а після екскурсії пропонуємо підготувати доповіді про вінницький період життя письменника. А інший, дуже схожий на музей у Вінниці, розташований у Чернігові, який можна відвідати віртуально і побудувати розповідь про чернігівський період життя та діяльності М. Коцюбинського.

Висновки. Такий підхід здійснює перетворення здобувача освіти з об'єкта навчання в його суб'єкт, активну дійову особу, адаптовану до життя і життєвого успіху. А навчитися бути дієспроможним можливо тільки через досвід, який і забезпечить набуття цих компетентностей. Цей прийом дає можливість перебороти естетичну байдужість, пробудити уяву, активізувати «внутрішнє бачення» через особистісні асоціативні паралелі і сформувати креативне сприйняття запропонованого матеріалу. Виконуючи завдання нестандартного типу, учасники навчання на щабель вище підносяться до розуміння змісту повідомлення, вільно висловлюють думки, оцінюють себе, стають красномовнішими і впевненішими, що свідчить про їхню адаптованість у літературному середовищі [1].

Живим голосом промовляє до нас художник слова з мемуарів, щоденників, листів, сторінок автобіографій, своїх творів, збагачуючи морально, емоційно, інтелектуально, світоглядно, виховуючи спостережливість, волю й інші позитивні якості.

На прикладі життєпису видатної людини відбувається самоактуалізація особистості; у світлі нововідкритих духовних цінностей виникає прагнення до самопізнання та самовдосконалення. Адже, вивчаючи геніїв, ми, по суті, вивчаємо самих себе «у вищому сенсі» [2].

Список використаних джерел

1. Вивчення біографії письменника на уроках української літератури. URL: <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-10165c2821c04> (дата звернення: 15.04.2025).
2. Книга-мандрівка. Україна. URL: <http://surl.li/vtoj> (дата звернення: 15.04.2025).
3. Музеї України просто неба. URL: <https://museums.authenticukraine.com.ua/ua/> (дата звернення: 18.04.2025).
4. 7 чудес Вінниччини. URL: <http://www.dmsrr.gov.ua/7-chudes-vinnichchini> (дата звернення: 18.04.2025).
5. Сучасне мистецтво. Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <http://surl.li/qvno> (дата звернення: 15.04.2025).